

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

De rol van de raad bij collegevorming

Rapportage enquête onder verkenner, informateurs en formateurs

Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, september 2022

Hoofdpunten “De rol van de raad bij collegevorming”

Het proces van collegevorming moet een proces van de raad zijn, vindt net iets meer dan de helft (57 %) van de verkenner, informateurs en formateurs.

Het proces van collegevorming na de raadsverkiezingen is gebaat bij een start van de werkzaamheden op basis van een uitdrukkelijke uitspraak van de nieuwe gemeenteraad, vindt iets meer dan de helft van de respondenten.

De verkenner, informateur of formateur dient in ieder geval een eindrapportage aan de gemeenteraad aan te bieden, vindt een tweederde (64 %) meerderheid van de respondenten.

Meer dan de helft van de respondenten (57 %) is van mening dat de verkenner iemand van buiten de raad moet zijn. Dat de informateur iemand van buiten de raad moet zijn, is de mening van 61 procent van de respondenten.

Een meerderheid van de respondenten (72%) vond het werk als verkenner, informateur of formateur een erebaan.

De aanstelling

Een forse meerderheid (88 %) van de ondervraagde verkenner, informateurs en formateurs is door één der formerende partijen benaderd voor zijn of haar functie. 94 % van hen werden benaderd door de grootste partij in de raad.

Bijna de helft (48 %) van de respondenten werd na verkiezingen, maar voor de installatie van de gemeenteraad benaderd. 32 % werd benaderd na de installatie van de raad. Eén vijfde (20 %) deel van de respondenten werd voor de verkiezingen benaderd.

Iets meer dan de helft (54 %) van de respondenten heeft aangegeven dat er een duidingsdebat heeft plaatsgevonden in de gemeente waar ze hun werkzaamheden hebben uitgevoerd. 67 % van deze groep gaf aan dat het duidingsdebat een rol heeft gespeeld in de verkenning en/of (in)formatie. Zo leidde het duidingsdebat bijvoorbeeld bij 40 % van deze groep tot zijn of haar aanstelling. Dit is 22 % van de alle ondervraagde verkenner, informateurs en formateurs.

Rapportage aan de raad

Bijna alle verkenner, informateurs en formateurs (94 %) hebben een tussen- of eindrapportage aan de gemeenteraad aangeboden. Echter, niet alle verkenner, informateurs en formateurs spraken met de gemeenteraad: zo gaf 38 % aan dat zij niet met de raad gesproken hebben. De eindrapportage werd in 84 % van de gevallen besproken in een raadsdebat. Een tussenrapportage leidde in 37 % van de gevallen tot een raadsdebat. In 55 % van de gevallen is op basis van de uitgebrachte rapportage een vervolg van het proces van collegevorming geformuleerd.

Werkdruk

De meeste verkenner, informateurs en formateurs (41%) waren 40 tot 80 uur kwijt aan hun werkzaamheden. 15 % van de respondenten spendeerde meer dan 100 uur aan hun werkzaamheden. Een grote meerderheid (72 %) is van mening dat het zijn van verkenner, informateur en/of formateur een erebaan is.

Van de respondenten heeft de kleinst mogelijke meerderheid (51%) geen enkele vorm van vergoeding ontvangen.

Van de 209 respondenten is minder dan een kwart (23%) van mening dat er meer ondersteuning vanuit de griffie noodzakelijk of wenselijk is.

Aanbevelingen

De uitkomsten van de enquête onder verkenner, informateurs en formateurs geven de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden aanleiding tot de volgende aanbevelingen en conclusies:

- Omdat de verkenner, informateurs en formateurs vaak niet op basis van de uitspraak van de raad aan de slag zijn gegaan, zou het een aanbeveling zijn om de raad in de toekomst een rol te geven in het proces van collegevorming. In meerderheid kan de nieuwe raad de aanstelling van de verkenner of informateur legitimeren, hetgeen het de raad in staat stelt het proces van collegevorming toe te eigen als proces van de gemeenteraad. Legitimatie van kop (de verkenner) tot staart (het college van B&W en coalitieakkoord).
- Het is kennelijk niet altijd gebruikelijk om de formateur in een raadsdebat ter verantwoording te roepen; het is daarom aan te bevelen om dit wel te doen om zo de raad een grotere rol te geven tijdens het proces van formatie. De raad is in dit opzicht niet alleen controleur van de macht (het college), maar ook van de weg naar de macht (de collegevorming). Het verdient om dezelfde redenen aanbeveling om ook een debat te voeren over de rapportage van de verkenner en/of informateur.
- Gesteund door een meerderheid van de respondenten is er een draagvlak voor een toe-eigening van het proces van collegevorming door de raad. Zowel in algemene zin, als in het geval van enkele concrete onderdelen van het proces. Denk aan de aanstelling van de verkenner of het ter verantwoording roepen van de formateur.
- Een mogelijke aanbeveling is ook het houden van een duidingsdebat naar aanleiding van de verkiezingsuitslag bij installatie van de nieuwe raad. Daarnaast zou aanbevolen kunnen worden om het duidingsdebat te gebruiken om de verkenning of informatie te starten.

Verantwoording

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft voor het onderzoek 'De rol van de raad bij collegevorming' een uitvraag verstuurd naar 326 verkenner, informateurs en formateurs die werkzaam zijn geweest bij het proces van collegevorming naar aanleiding van de Gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022. Het onderzoek is uitgevoerd door Jori Veenman, medewerker van het bureau van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden.

De enquête leverde 209 unieke responsies, van 199 unieke personen op. Dit betekent dat 64 % van de benaderde respondenten de vragenlijst heeft ingevuld. Het onderzoek vond plaats in de periode van 15 juli 2022 tot en met 1 september 2022. De uitkomsten van het onderzoek worden gebruikt om - indien nodig - te komen tot een handreiking aan gemeenteraden voor het proces van collegevorming.

De verkenner en de (in)formateur

Van de 209 responsies heeft 95 % aangegeven een "klassieke" rol te hebben vervuld.

Ongeveer de helft van de respondenten (52 %) vertolkte meerdere rollen in het proces van collegevorming. Ruim driekwart (78 %) van deze groep was (ook) als formateur betrokken.

Een vierde van deze groep (25 %) vervulde alle rollen van dit proces. Dat is 13 % van alle respondenten.

Verkenner, informateurs en formateurs hebben niet per se een onafhankelijke positie: iets meer dan de helft van de respondenten (52%) heeft aangegeven dat ze een onafhankelijke positie hadden ten opzichte van de gemeente waar ze de werkzaamheden hebben uitgevoerd. Zij waren op geen enkele manier gelieerd aan de desbetreffende gemeente.

Iets minder dan een kwart van de respondenten (23%) gaf aan dat zij ofwel als raadslid, ofwel als voormalig raadslid, gelieerd zijn aan één van de partijen in de gemeenteraad.

Inhoud

Hoofdpunten "De rol van de raad bij collegevorming"	1
De aanstelling	1
Rapportage aan de raad.....	1
Werkdruk.....	1
Aanbevelingen	2
Verantwoording	2
De verkenner en de (in)formateur	2
A. Stellingen.....	5
A.1. Rol van de gemeenteraad.....	5
"Het beste voor het collegevormingsproces is dat een verkenner en/of informateur aan de slag gaat op basis van een uitspraak van de nieuwe gemeenteraad."	5
"Vindt u dat de verkenner, door de raad, ook als informateur zou moeten worden aangewezen?"	5
"De formateur kan door de gemeenteraad ter verantwoording worden geroepen over het gehele collegevormingsproces."	6
"Een verkenner en/of informateur biedt altijd een eindrapportage aan de gemeenteraad aan."	6
"Het proces van collegevorming dient een proces van de gemeenteraad te zijn."	6
A.2. De rol van de verkenner, informateur en/of formateur	7
"De verkenner moet iemand van buiten de raad zijn."	7
"De informateur moet iemand van buiten de raad zijn."	7
"De formateur moet altijd een lid zijn van de onderhandelende partijen."	7
"Het werk als verkenner/informateur/formateur is een erebaan."	8
B. Het proces.....	9
B.1. De start van het proces	9
Door wie bent u benaderd om uw functie te bekleden?	9
Wanneer bent u benaderd om de functie te bekleden?	9
B.2. Het duidingsdebat	10
Heeft er naar aanleiding van de verkiezingsuitslag een duidingsdebat plaatsgevonden?	10
Heeft dit duidingsdebat geleid tot uw aanstelling? (N=112).....	11
Heeft dit duidingsdebat een rol gespeeld in uw verkenning/(in)formatie? (N=112)	11
B.3. De bekendmaking.....	12
Is uw benoeming bekend gemaakt aan de gemeenteraad?	12
B.4. Rapportage aan de raad	12
Heeft u tijdens het collegevormingsproces gesproken met de gemeenteraad?	12
Hebt u een tussen- of eindrapportage aan de gemeenteraad aangeboden?	13

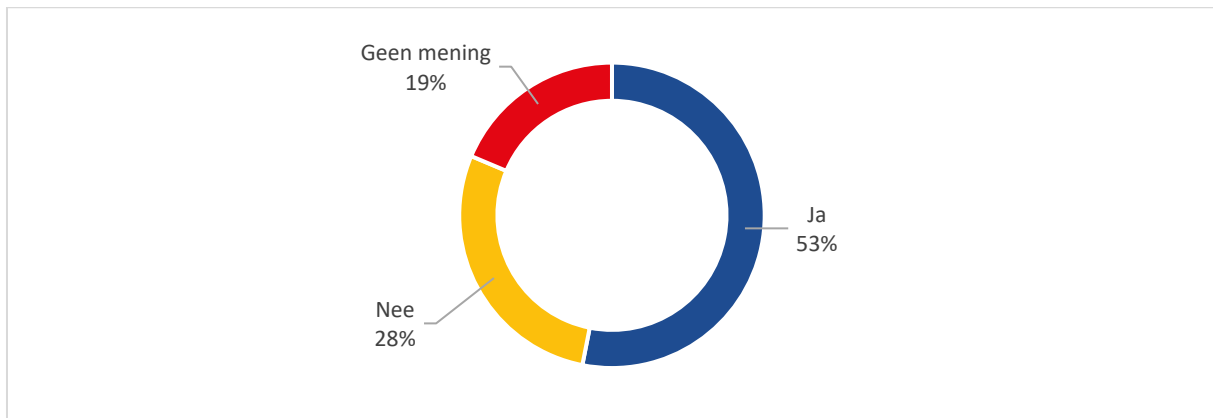
Hebt u een tussenrapportage of tussentijds advies aangeboden aan de gemeenteraad?	13
Heeft er een debat in de raad plaatsgevonden naar aanleiding van uw tussenrapportage?	14
Heeft u tijdens dit debat in de raad een toelichting mogen geven op uw rapportage/advies? ..	14
Hebt u een eindrapportage of concluderend advies aangeboden aan de gemeenteraad?	15
Heeft er een debat in de gemeenteraad plaatsgevonden naar aanleiding van uw eindrapportage/ concluderende advies?	15
Heeft u tijdens dit debat in de raad een toelichting mogen geven op uw rapportage/advies? ..	16
Is op basis van uw rapportage door de gemeenteraad een advies voor een vervolg geformuleerd?.....	16
B.5. De werkdruk.....	17
Alleen of samen?.....	17
Uren besteed.....	17
Heeft u voor uw werkzaamheden een vorm van vergoeding mogen ontvangen?.....	17
Welke vorm van vergoeding heeft u mogen ontvangen?	18
B.6. Ondersteuning van de griffie.....	19
"Meer ondersteuning bij de verkenning en (in)formatie door de griffie is nodig en wenselijk" ..	19
De rol van de griffie	19
C. Aanbevelingen	20
D. Verantwoording	21
D.1. Wie was de onderzoeksgroep?	21
De cumulatie van de onderzoeksgroep (N = 336).....	22
D.2. Wat was de (afhankelijkheidsrelatie) relatie tot het proces?	23

A. Stellingen

A.1. Rol van de gemeenteraad

"Het beste voor het collegevormingsproces is dat een verkenner en/of informateur aan de slag gaat op basis van een uitspraak van de nieuwe gemeenteraad."

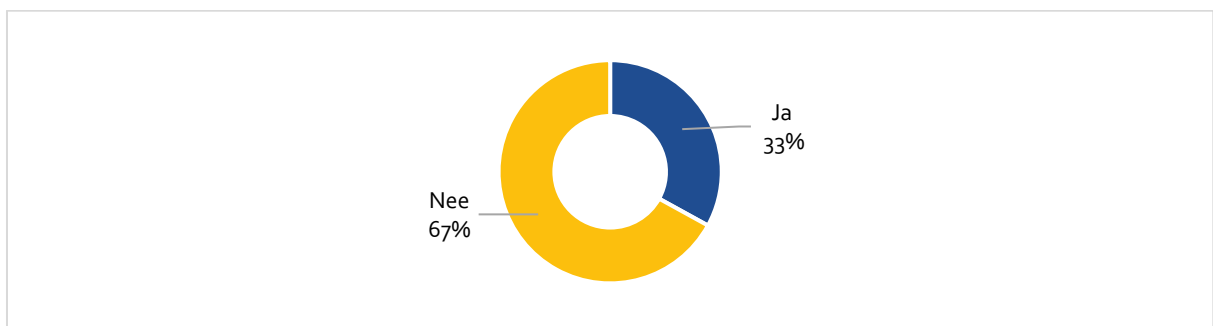
Ongeveer de helft van de respondenten (53%, 111 resp.) heeft aangegeven dat het collegevormingsproces gebaat is bij een start van de werkzaamheden van verkenner en (in)formateurs op basis van een uitspraak van de nieuwe gemeenteraad.

De respondenten zien dus niet alleen een rol weggelegd voor de gemeenteraad met betrekking tot de start van het formatieproces, maar hechten tevens waarde aan de instemming van een nieuw geïnstalleerde gemeenteraad.

"Vindt u dat de verkenner, door de raad, ook als informateur zou moeten worden aangewezen?"

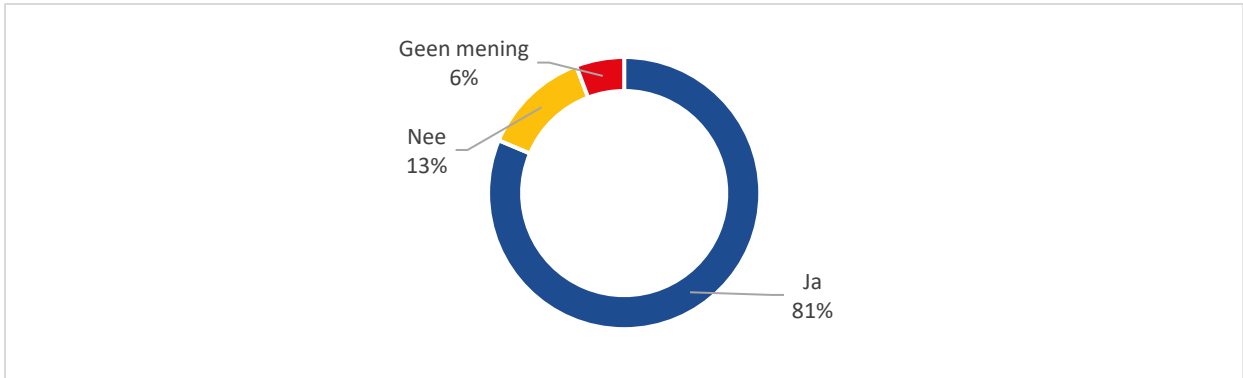
Aansluitend is aan de respondenten gevraagd of de raad de verkenner zou moeten aanwijzen als informateur: 33 % is het met deze stelling eens.

Gezien de opmerkingen bij de stelling zijn veel respondenten van mening dat de verkenner niet per definitie geschikt is om de werkzaamheden als informateur uit te voeren, en het om deze reden oneens met de stelling zijn.

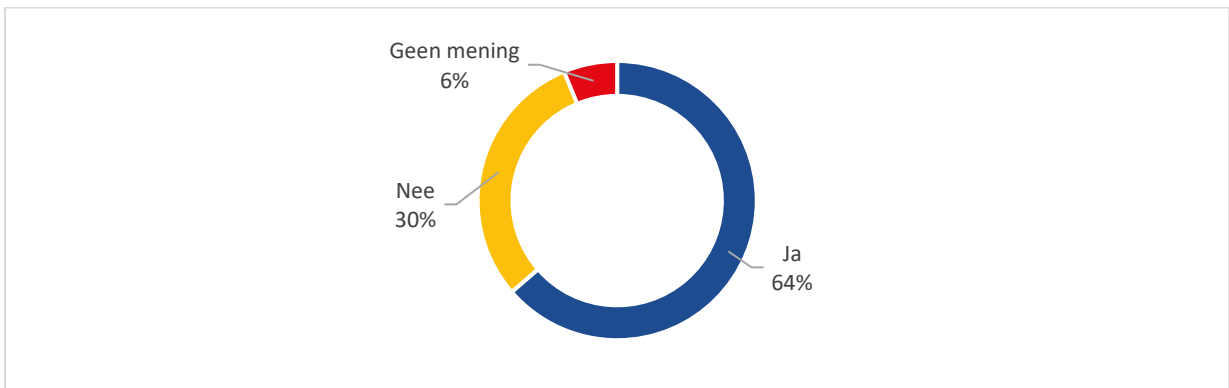
"De formateur kan door de gemeenteraad ter verantwoording worden geroepen over het gehele collegevormingsproces."

Een meerderheid van de respondenten (81 %) is van mening dat de gemeenteraad in staat moet zijn om de formateur er verantwoording te roepen. 13 % is het hier niet mee eens.

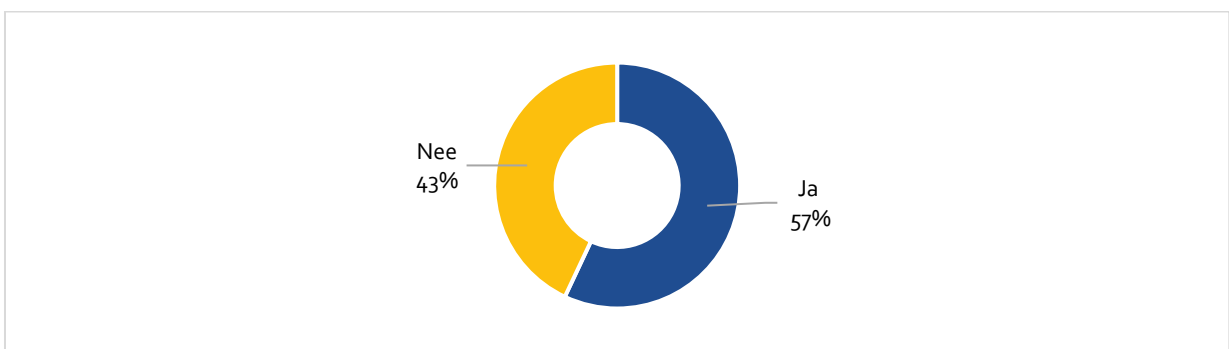
"Een verkenner en/of informateur biedt altijd een eindrapportage aan de gemeenteraad aan."

Een twee derde meerderheid van de respondenten (64%) is het eens met de stelling dat de verkenner, informateur of formateur in ieder geval een eindrapportage dient aan te bieden aan de gemeenteraad. Minder dan een derde is van mening dat dit niet altijd het geval hoeft te zijn.

"Het proces van collegevorming dient een proces van de gemeenteraad te zijn."

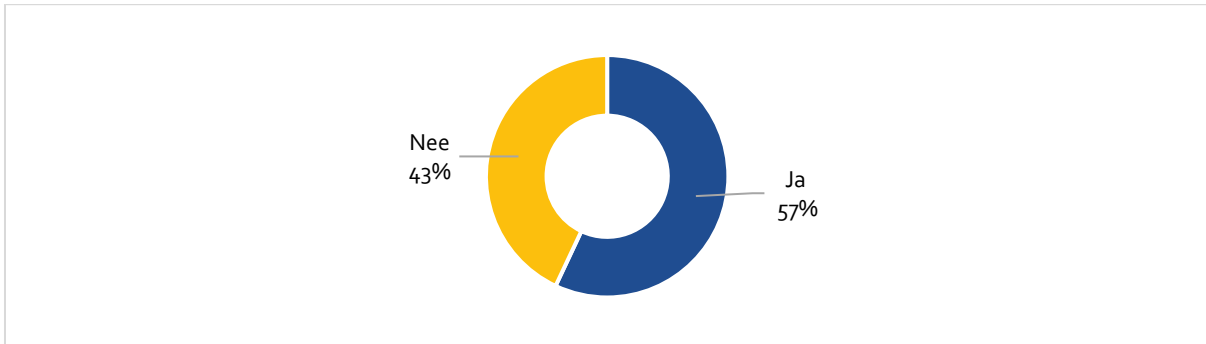
Meer dan de helft van de respondenten (57%, 119 resp.) heeft aangegeven het eens te zijn met de stelling dat het proces van collegevorming een proces van de raad dient te zijn.

A.2. De rol van de verkenner, informateur en/of formateur

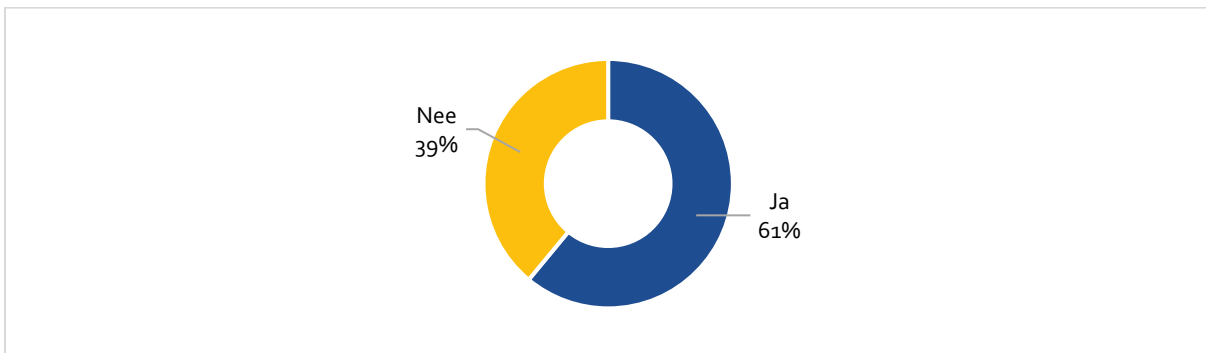
"De verkenner moet iemand van buiten de raad zijn."

57 % van de respondenten was van mening dat de verkenner iemand van buiten de raad moet zijn.

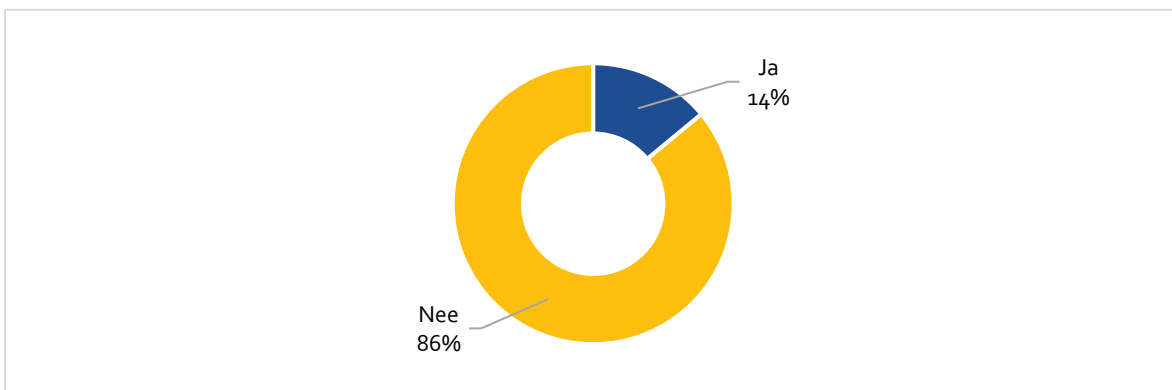
"De informateur moet iemand van buiten de raad zijn."

Daarentegen was 61 % van mening dat de informateur iemand van buiten de raad moet zijn. Dat is een toename van 4 % procent ten opzichte van de stelling over de verkenner.

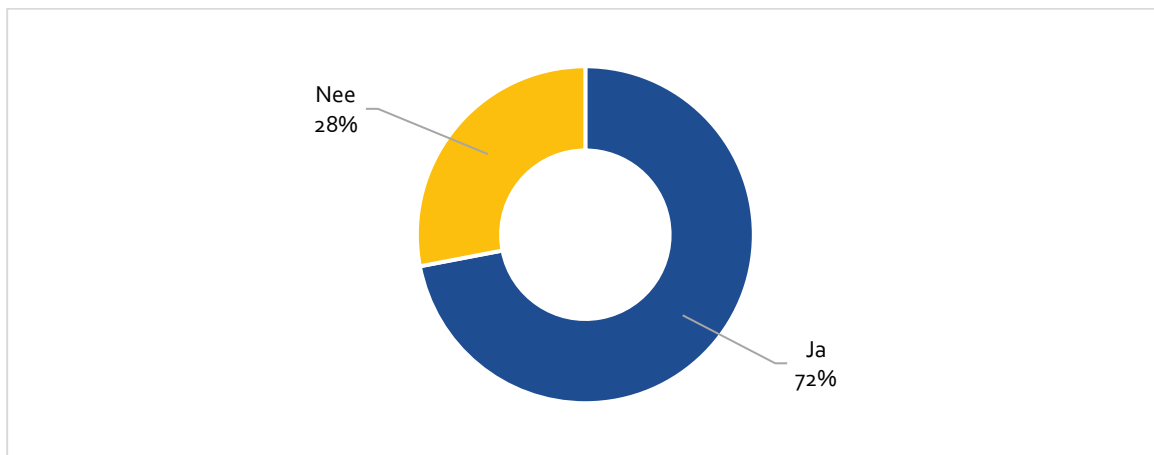
"De formateur moet altijd een lid zijn van de onderhandelende partijen."

Slechts 14 % van de respondenten was het eens met de stelling. Er kan zodoende worden aangenomen dat 86 % van mening is dat de formateur een buitenstaander mag zijn, ofwel iemand van buiten de raad kan zijn.

“Het werk als verkenner/informateur/formateur is een erebaan.”

Een grote meerderheid (72 %) is van mening dat het zijn van verkenner, informateur en/of formateur een erebaan is.

Bescheidenheid kan verklaren waarom dit aantal niet hoger is uitgevallen. Een veel voorkomende opmerking van de respondenten bij deze stelling is dat het predicaat 'erebaan' te veel lof voor eigen positie veronderstelt. Zij zagen het liever als dienstverlening aan de (lokale) democratie.

B. Het proces

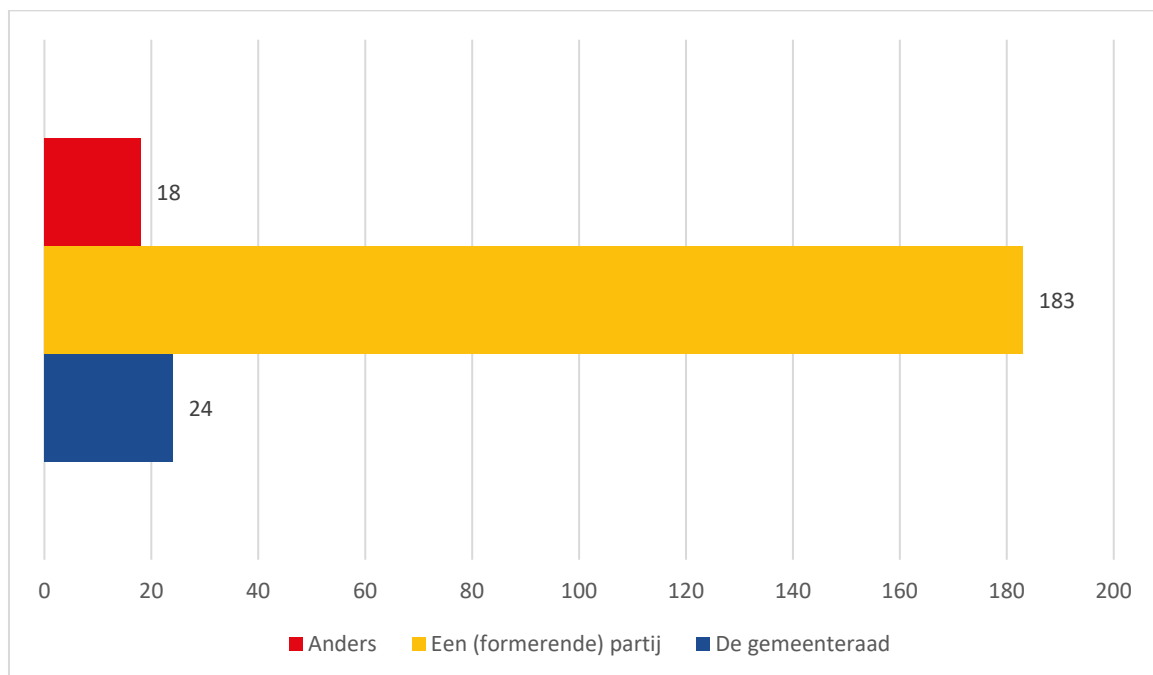
B.1. De start van het proces

Door wie bent u benaderd om uw functie te bekleden?

In de vraag door wie de respondent benaderd waren er meerdere opties mogelijk.

183 respondenten gaven aan dat zij benaderd zijn door één van de formerende partijen. Dat is 88% van het totaal. In acht gevallen was dit de tweede partij, drie respondenten zijn benaderd door alle formerende partijen of de beoogde coalitie. De resterende 172 respondenten (94%) zijn benaderd door de grootste partij uit de raad. Dat is 82% van alle respondenten.

Daartegenover gaven slechts 24 respondenten aan dat zij door de gemeenteraad benaderd zijn voor hun functie. Acht van hen zijn tevens gevraagd door de grootste partij van de raad.

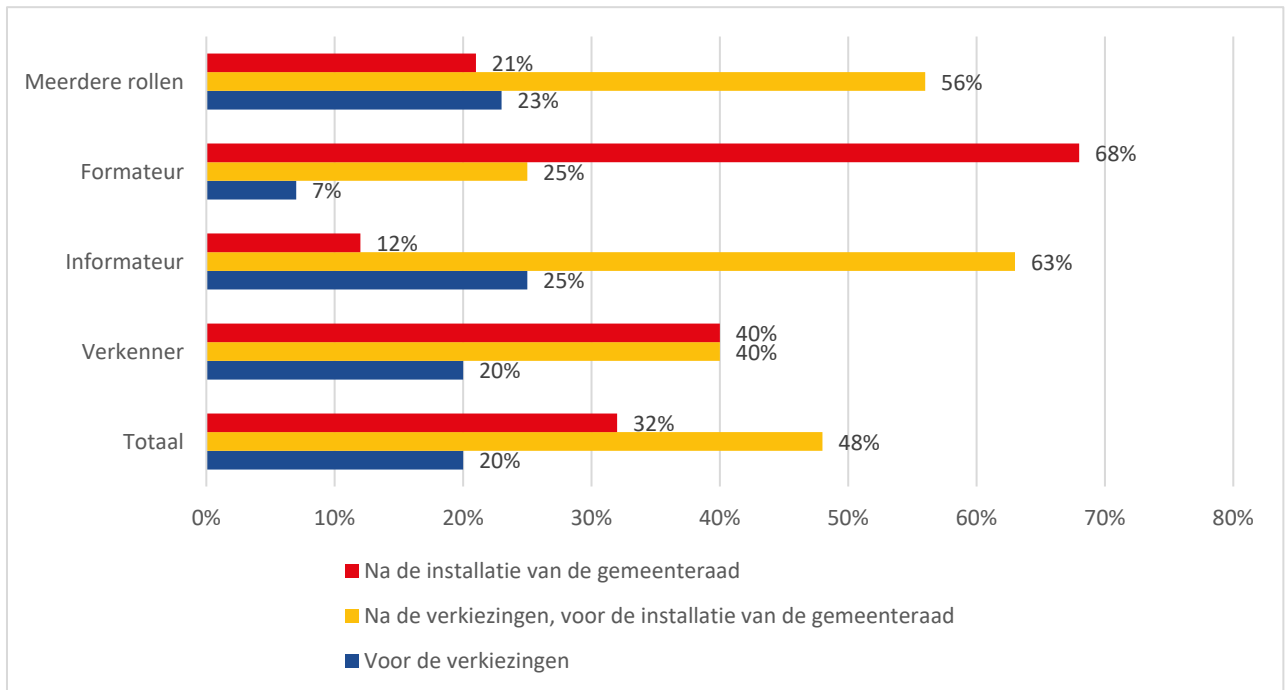
De overige 18 respondenten zijn (tevens) benaderd door een andere partij dan de raad of één der formerende partijen. Bijkomend zijn zij benaderd door de griffie en de burgemeester, werd één respondent gevraagd door een voorganger in het collegevormingsproces en één formateur zelfs benaderd door enkel de gemeentesecretaris.

Wanneer bent u benaderd om de functie te bekleden?

Van alle respondenten gaf twintig procent aan al voor de verkiezingen benaderd te zijn voor de functie die ze uiteindelijk hebben uitgevoerd. Deze groep bestond niet alleen uit verkenners, maar ook uit informateurs en formateurs.

Bijna de helft van de respondenten (48 %) werd na de verkiezingen benaderd, al werd er niet gewacht op de installatie van de nieuwe raad. Deze groep bestond voor het grootste deel uit informateurs.

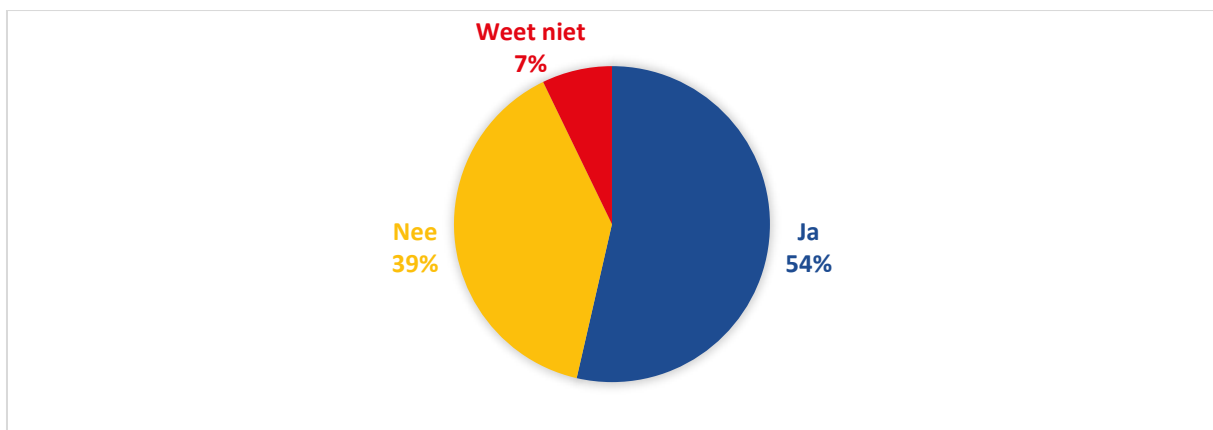
Een derde van de respondenten werd na de installatie van de nieuwe raad benaderd. Hoewel deze groep voor het grootste deel uit formateurs bestaat, ging het hierbij ook om verkenners en informateurs.

B.2. Het duidingsdebat

Heeft er naar aanleiding van de verkiezingsuitslag een duidingsdebat plaatsgevonden?

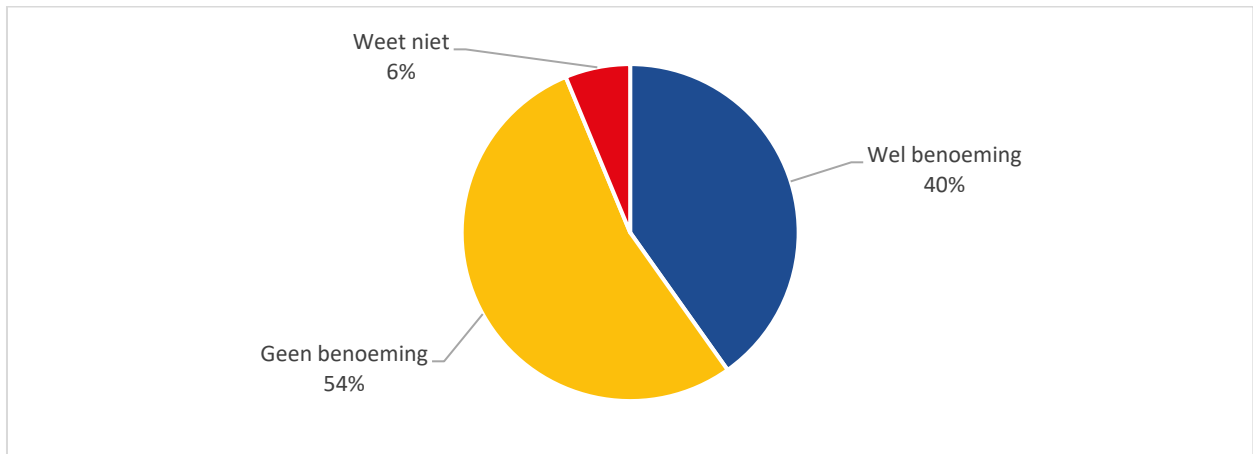
Om de rol van de raad bij de aanstelling (en het werk) van de verkenner, informateur of formateur te peilen, is er gekeken naar de rol van het duidingsdebat. Veel gemeenten hebben naar aanleiding van de verkiezingsuitslag een zogenaamd duidingsdebat belegd. Niet alleen om de uitslag te bespreken, maar in sommige gevallen tevens om de verkenning en/of(in)formatie te starten.

Een krappe meerderheid (54 %) van de respondenten heeft aangegeven dat er een duidingsdebat heeft plaatsgevonden in de gemeente waar ze de werkzaamheden hebben uitgevoerd.

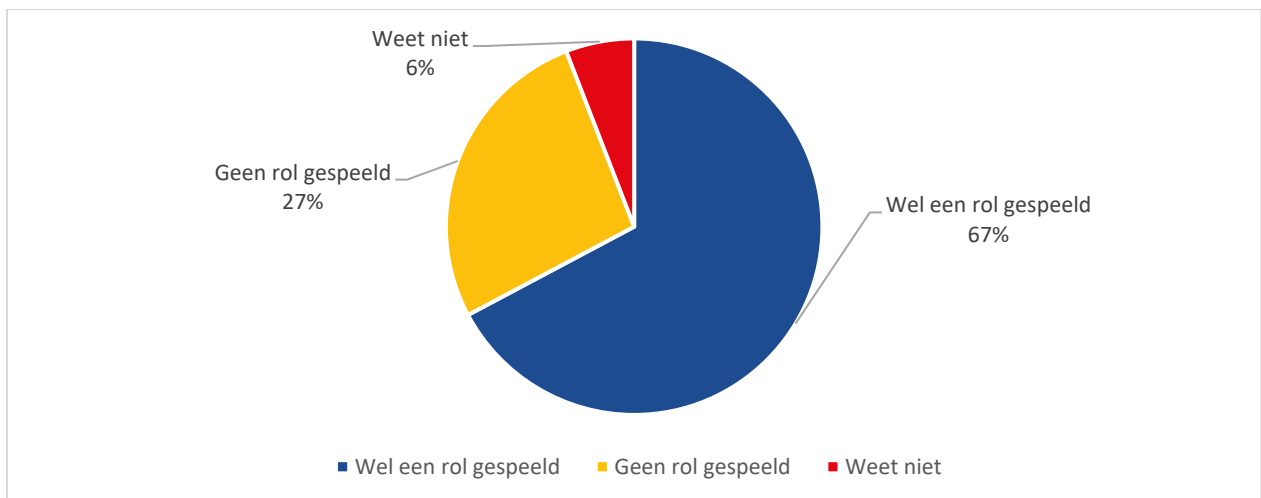
Heeft dit duidingsdebat geleid tot uw aanstelling? (N=112)

De respondenten die aangaven dat er een duidingsdebat heeft plaatsgevonden, is gevraagd welke rol dit gespeeld heeft. 40% van de respondenten heeft aangegeven dat het duidingsdebat geleid heeft tot de eigen aanstelling. Een kleine meerderheid gaf aan dat dit niet het geval is geweest.

Heeft dit duidingsdebat een rol gespeeld in uw verkenning/(in)formatie? (N=112)

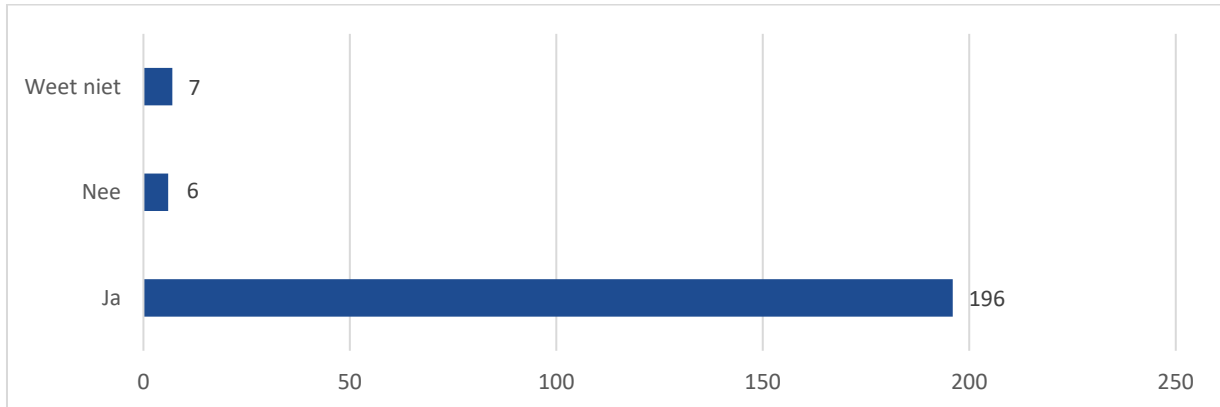
Vervolgens is dezelfde respondenten gevraagd of het duidingsdebat een andere rol heeft gespeeld in hun werkzaamheden. Tweederde deel van de respondenten (67 %) gaf aan dat dit het geval is geweest.

B.3. De bekendmaking

Is uw benoeming bekend gemaakt aan de gemeenteraad?

Bijna alle respondenten (94 %) gaven aan dat de benoeming bekend is gemaakt aan de gemeenteraad. Enkele respondenten (3 %) gaf aan niet op de hoogte te zijn of dit het geval is geweest. Zes respondenten (3 %) gaven aan dat de benoeming niet bekend is gemaakt aan de gemeenteraad.

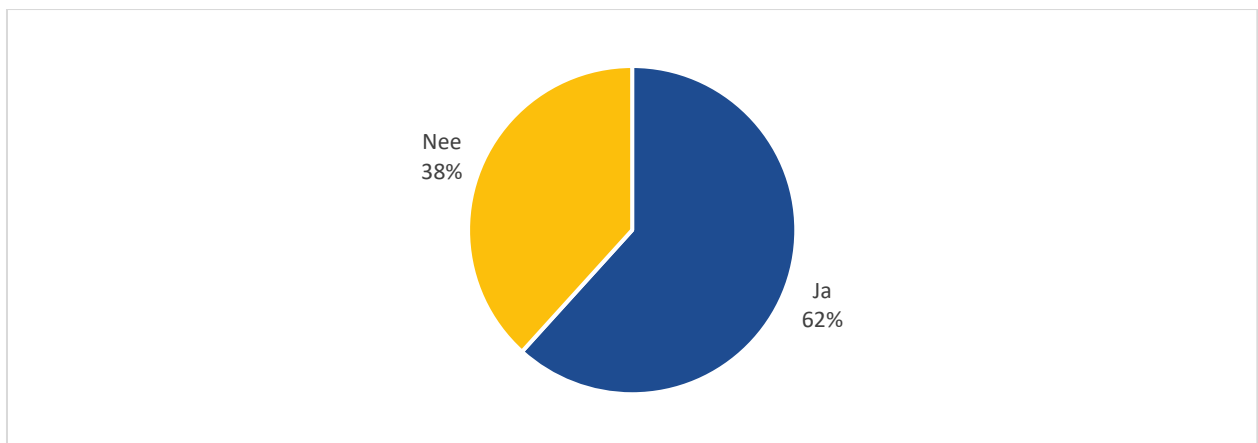

B.4. Rapportage aan de raad

Heeft u tijdens het collegevormingsproces gesproken met de gemeenteraad?

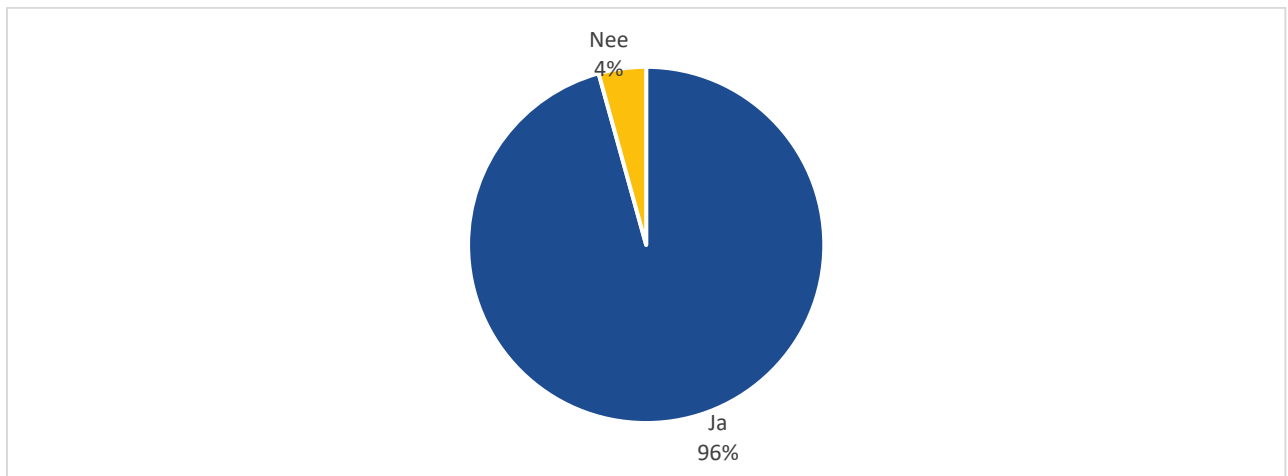
38 % van de respondenten heeft tijdens het proces van collegevorming niet gesproken met de gemeenteraad.

Dit kan suggereren dat de respondent geen actieve rol zag in de raad als gespreks- of formatiepartner aan de onderhandelingstafel. Anderzijds kan dit betekenen dat de raad in ieder geval niet op de hoogte is geweest van de ontwikkelingen gedurende de werkzaamheden van de respondent.

Hebt u een tussen- of eindrapportage aan de gemeenteraad aangeboden?

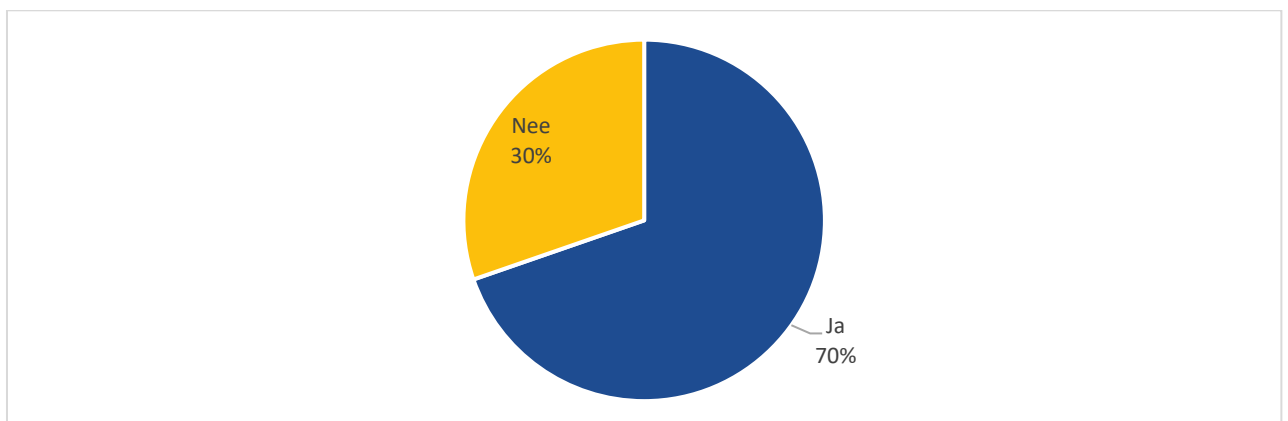
Een overweldigende meerderheid van 96 % heeft een tussen- of eindrapportage aan de gemeenteraad aangeboden.

Van de 209 respondenten gaven er 165 (79 %) aan dat zij een tussentijds advies hebben opgesteld. Van de 44 respondenten die aangaven geen tussentijds advies te hebben opgesteld, hebben 35 personen enkel een eindadvies aan de raad aangeboden. 9 Respondenten hebben zowel geen tussen- als een eindrapportage aan de raad aangeboden.

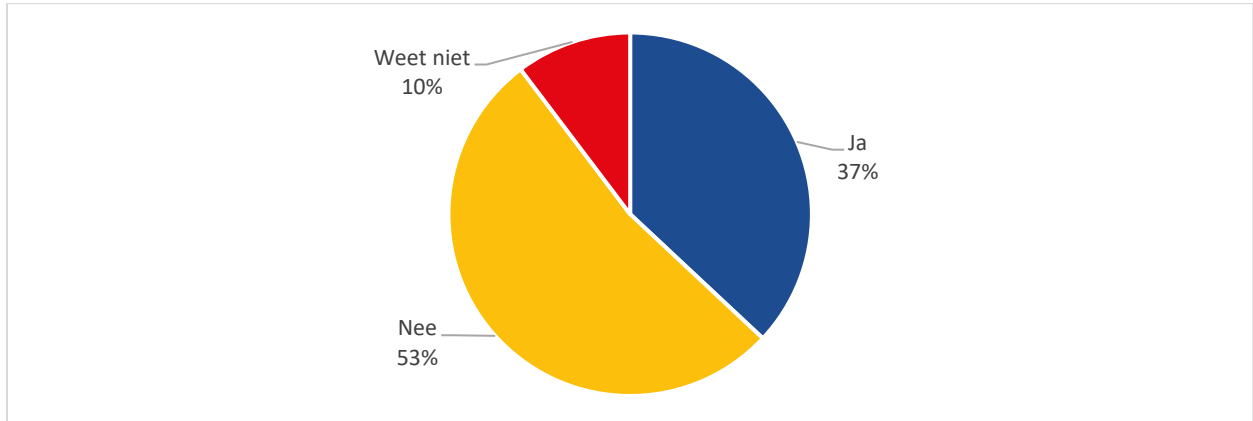
Hebt u een tussenrapportage of tussentijds advies aangeboden aan de gemeenteraad?

Van de 165 personen die aangaven een tussentijds advies te hebben opgesteld heeft 70% aangegeven dat dit het geval is geweest. Dat betekent dat 30 % dit advies niet aan de gemeenteraad heeft aangeboden. Zij hebben de ofwel de mogelijkheid niet gekregen, of zagen geen noodzaak om dit advies aan de raad te rapporteren.

Heeft er een debat in de raad plaatsgevonden naar aanleiding van uw tussenrapportage?

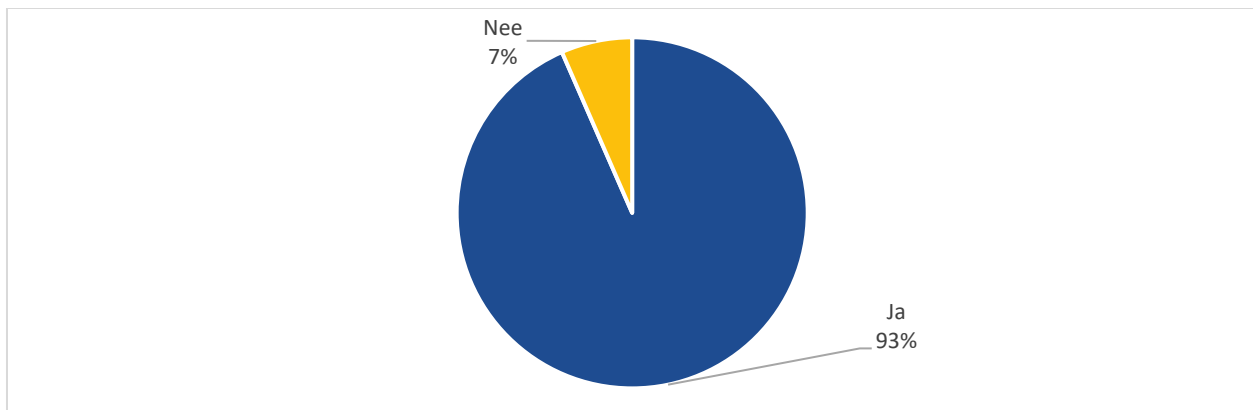
Van dezelfde groep van 165 respondenten is gevraagd of er naar aanleiding van de tussenrapportage een debat in de raad heeft plaatsgevonden. Een meerderheid (53 %) geeft aan dat dit niet het geval is geweest. Daartegenover staat een minderheid (37 %) van de respondenten die aangeven dat er wel een debat heeft plaatsgevonden.

Heeft u tijdens dit debat in de raad een toelichting mogen geven op uw rapportage/advies?

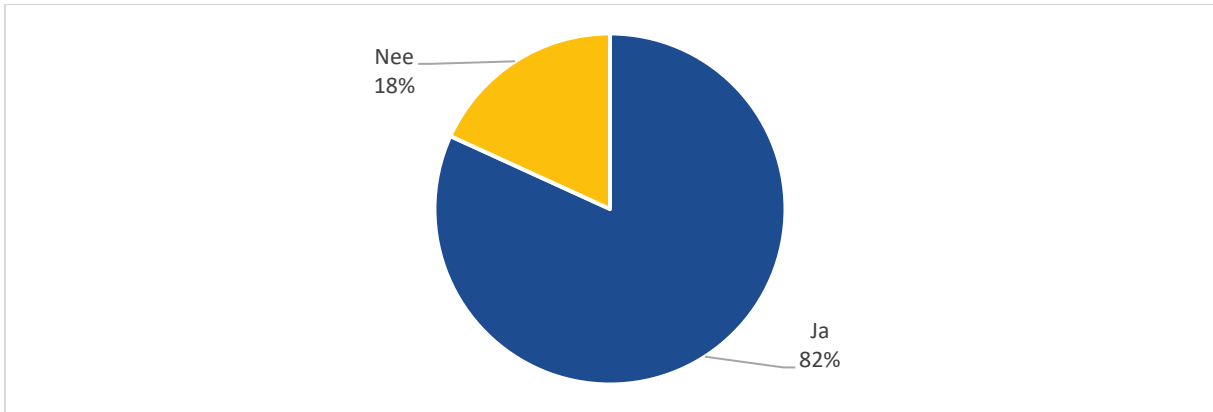
Aan deze groep is gevraagd of de respondent een toelichting heeft mogen geven op het advies tijdens dit debat.

Een grote meerderheid (93 %) gaf aan dat dit het geval is geweest. Slechts drie respondenten hebben hier de mogelijkheid niet tot gekregen, of zagen af van het geven van een toelichting.

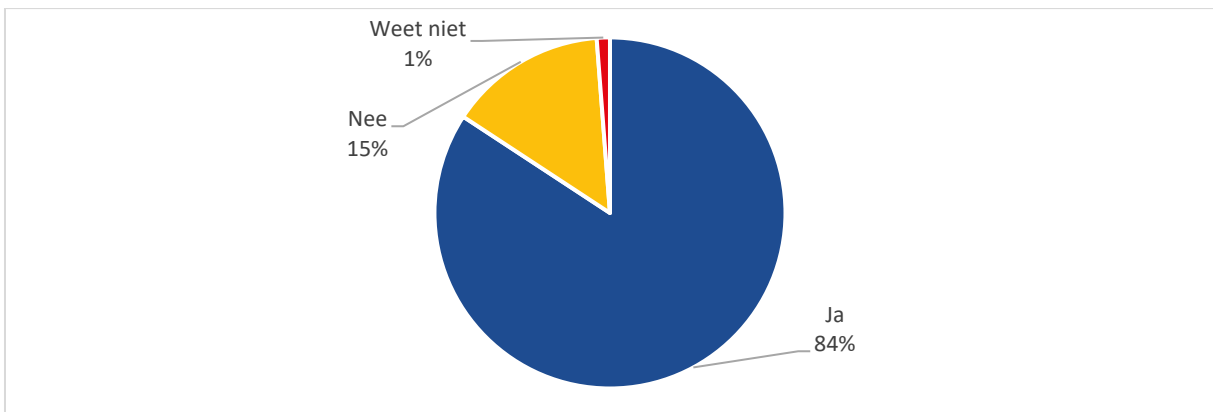
Hebt u een eindrapportage of concluderend advies aangeboden aan de gemeenteraad?

In totaal 171 van de 209 respondenten (82 %) geven aan dat zij een eindrapportage of concluderend advies aan de gemeenteraad hebben aangeboden. In totaal 14 personen gaven wel een tussentijds advies, maar boden geen eindadvies aan. 70 Personen in deze groep van 171 respondenten hebben geen tussentijds advies aan de raad aangeboden. In totaal 38 personen (18%) van de aanvankelijke groep van 209 personen hebben geen eindadvies aan de raad aangeboden.

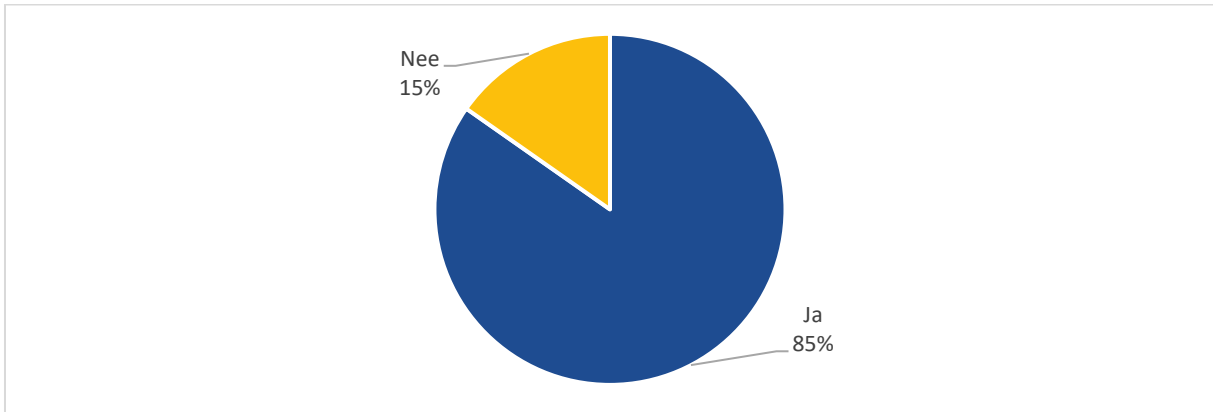
Heeft er een debat in de gemeenteraad plaatsgevonden naar aanleiding van uw eindrapportage/ concluderende advies?

Van de groep van 171 respondenten is gevraagd of er naar aanleiding van de eindrapportage een debat in de raad heeft plaatsgevonden. Een grote meerderheid (84%) geeft aan dat dit het geval is geweest. Daartegenover staan 24 respondenten (15%) die aangeven dat er geen debat heeft plaatsgevonden.

Heeft u tijdens dit debat in de raad een toelichting mogen geven op uw rapportage/advies?
Aan de groep die heeft aangegeven dat er een debat heeft plaatsgevonden, is gevraagd of de respondent een toelichting heeft mogen geven op het advies tijdens dit debat.

Een grote meerderheid (85 %) geeft aan dat dit het geval is geweest. 20 respondenten (15%) hebben hier de mogelijkheid niet tot gekregen, of zagen af van het geven van een toelichting.

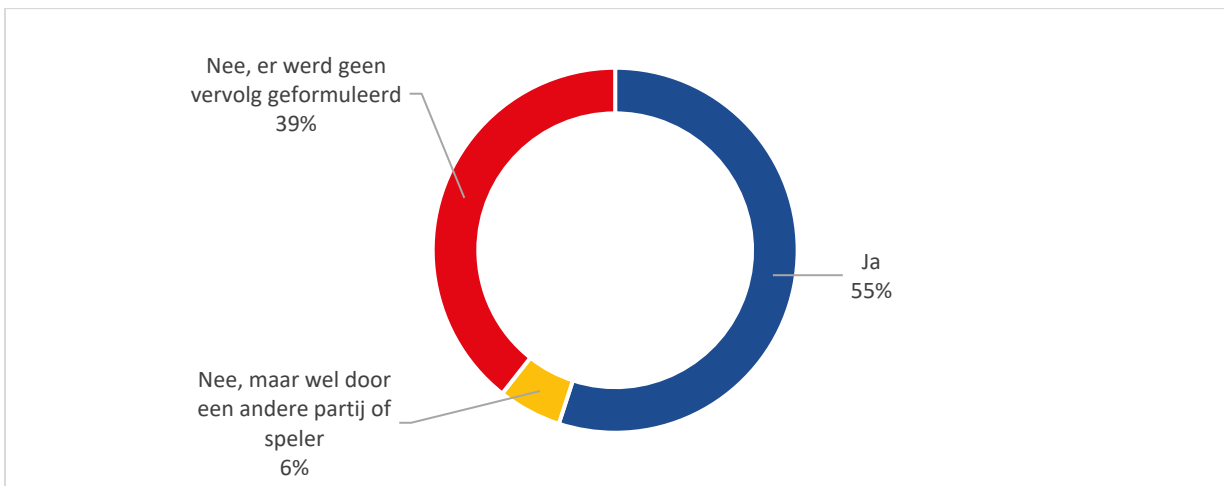

Is op basis van uw rapportage door de gemeenteraad een advies voor een vervolg geformuleerd?

Om de impact van de rapportage te toetsen, is de vraag gesteld of de rapportage geleid heeft tot het vervolg van de formatie. Hierbij is niet gekeken of het rapport gedeeld is met de raad.

39 % Heeft aangegeven dat er geen vervolg heeft plaatsgevonden. Daarnaast gaf slechts 6 % gaf aan dat het vervolg niet op basis van de rapportage, maar door een andere partij of speler werd voortgezet.

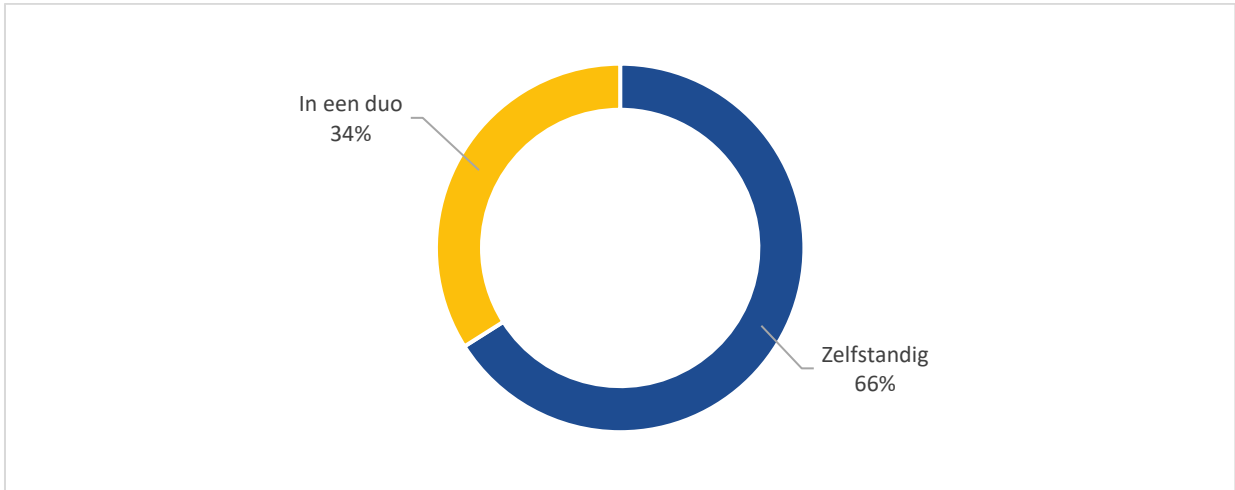
Een meerderheid van 55 % gaf aan dat de rapportage als basis diende voor het vervolg van het proces.

B.5. De werkdruk

Alleen of samen?

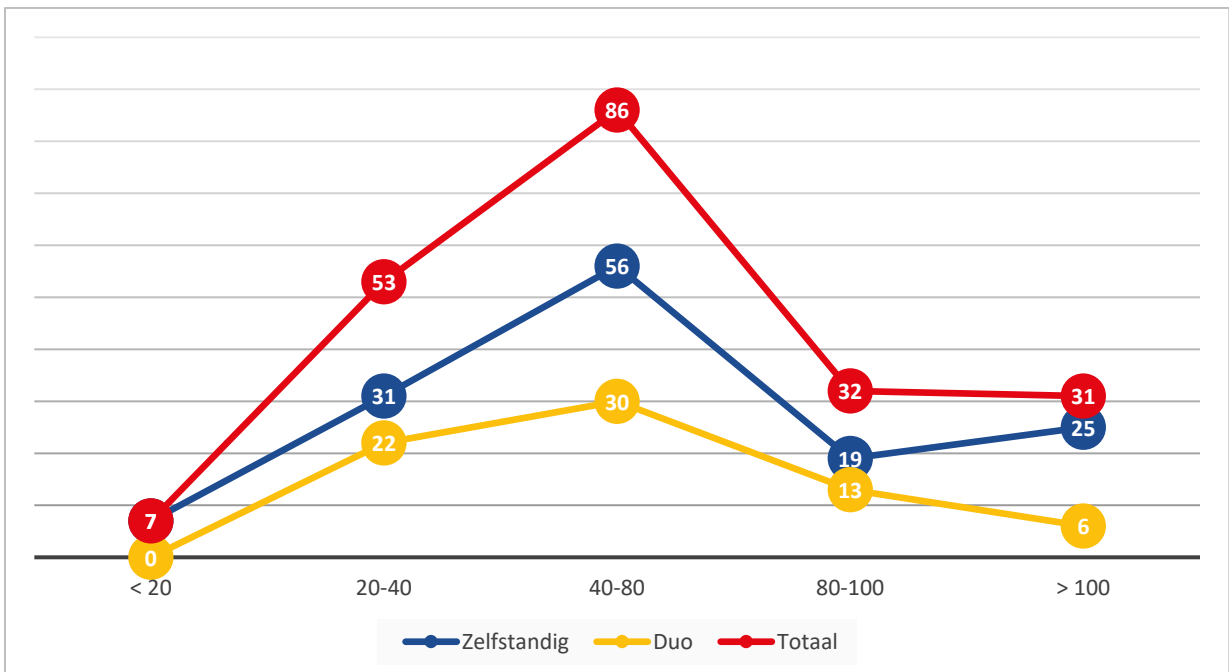
66 % van de respondenten heeft aangegeven de rol zelfstandig te hebben uitgevoerd. Daartegenover heeft 34 % de taken met één of meerdere personen uitgevoerd.

Uren besteed

86 van de 209 respondenten hebben 40 tot 80 uur besteed aan hun werkzaamheden. Het verschil tussen een zelfstandig of gezamenlijk uitgevoerde taak is hierin klein.

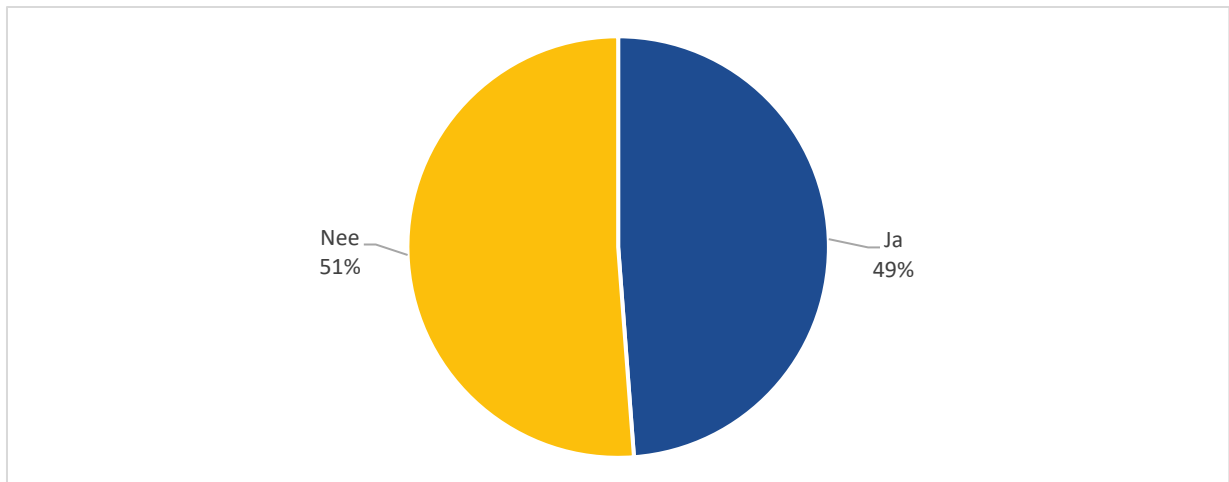
Desalniettemin laat de grafiek zien dat bij gezamenlijke uitvoering de verkenners en/of (in)formatie werkzaamheden gemiddeld genomen minder uren besteedden.

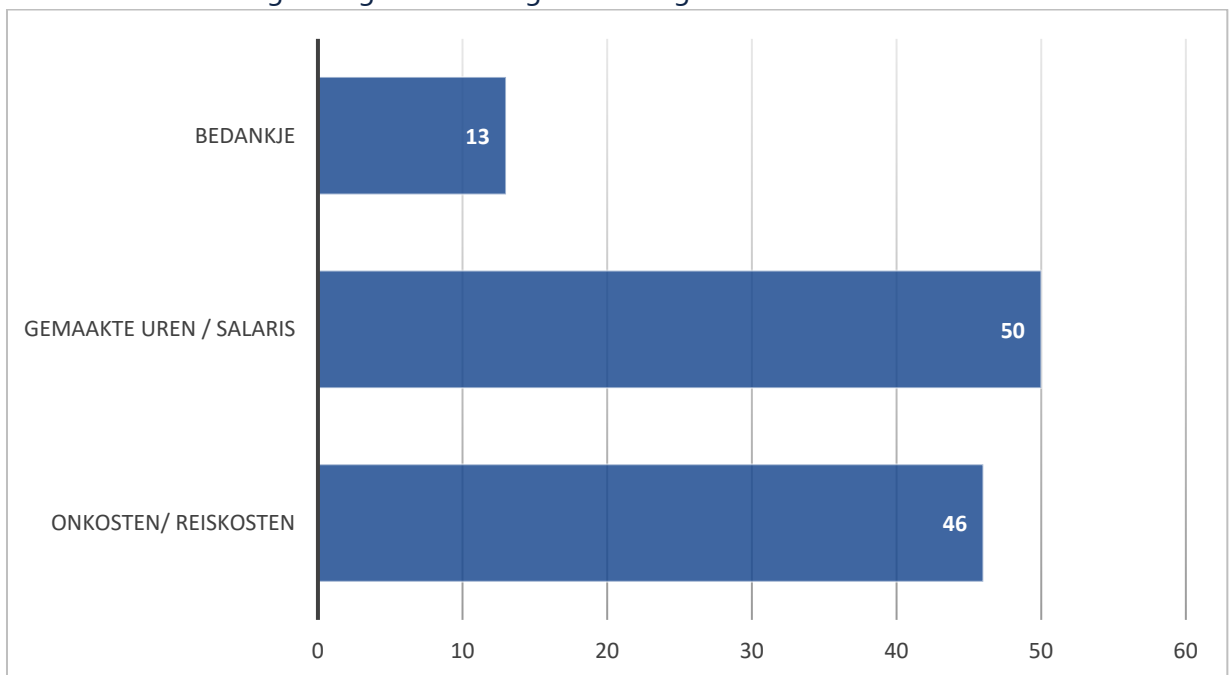
Heeft u voor uw werkzaamheden een vorm van vergoeding mogen ontvangen?

Van de 209 respondenten heeft de kleinst mogelijke meerderheid (51 %) geen enkele vorm van vergoedingen ontvangen.

De groep die wel een vergoeding heeft mogen ontvangen, verschilt enorm in de orde van grootte van vergoeding. Zo zijn er in deze groep respondenten die een cadeau ontvingen, maar ook respondenten die een volledige vergoeding hebben mogen ontvangen, waaronder een vergoeding voor de gemaakte uren.

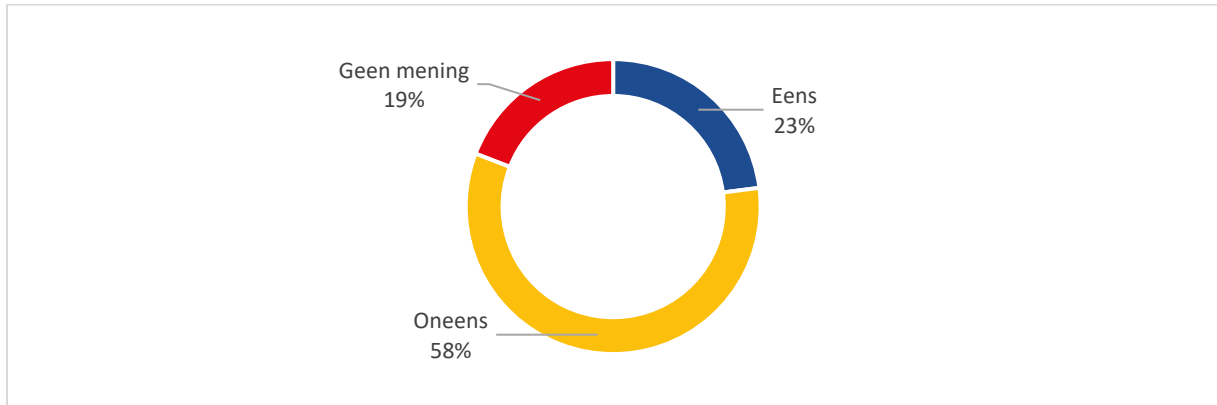
Welke vorm van vergoeding heeft u mogen ontvangen?

B.6. Ondersteuning van de griffie

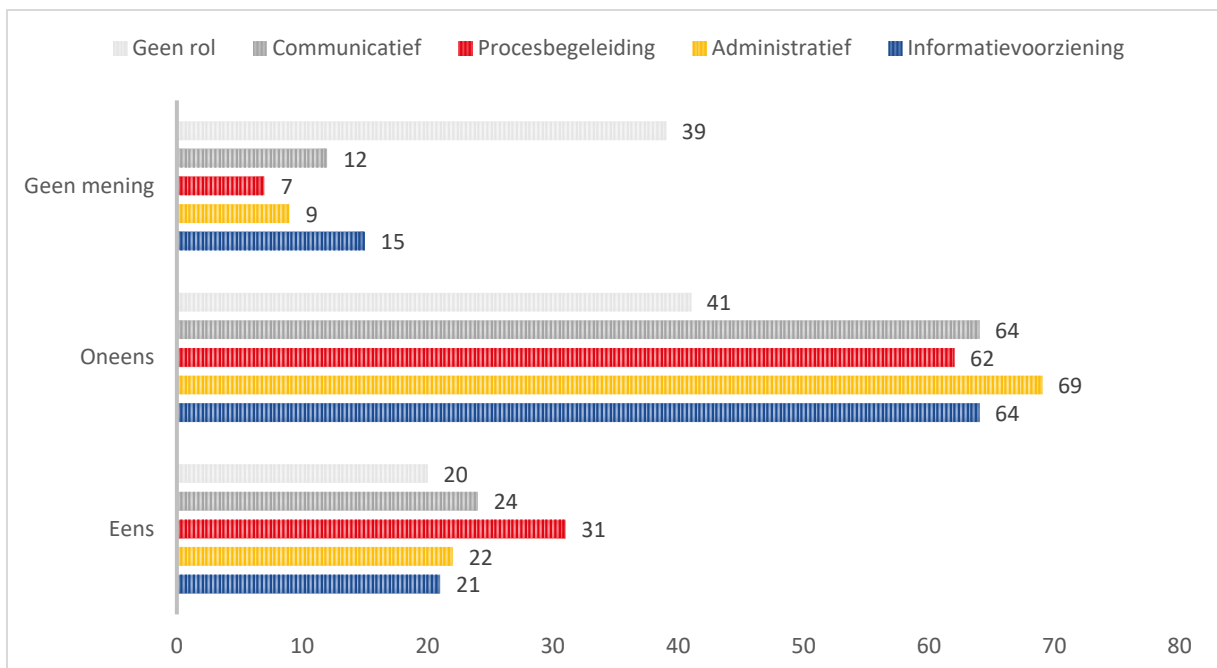
"Meer ondersteuning bij de verkenning en (in)formatie door de griffie is nodig en wenselijk"

Van de 209 respondenten is bijna een kwart (23%) van mening dat er meer ondersteuning vanuit de griffie noodzakelijk of wenselijk is. Een meerderheid (58 %) geeft aan dat meer ondersteuning niet nodig of wenselijk is.

De rol van de griffie

Welke rol speelde de griffie?

C. Aanbevelingen

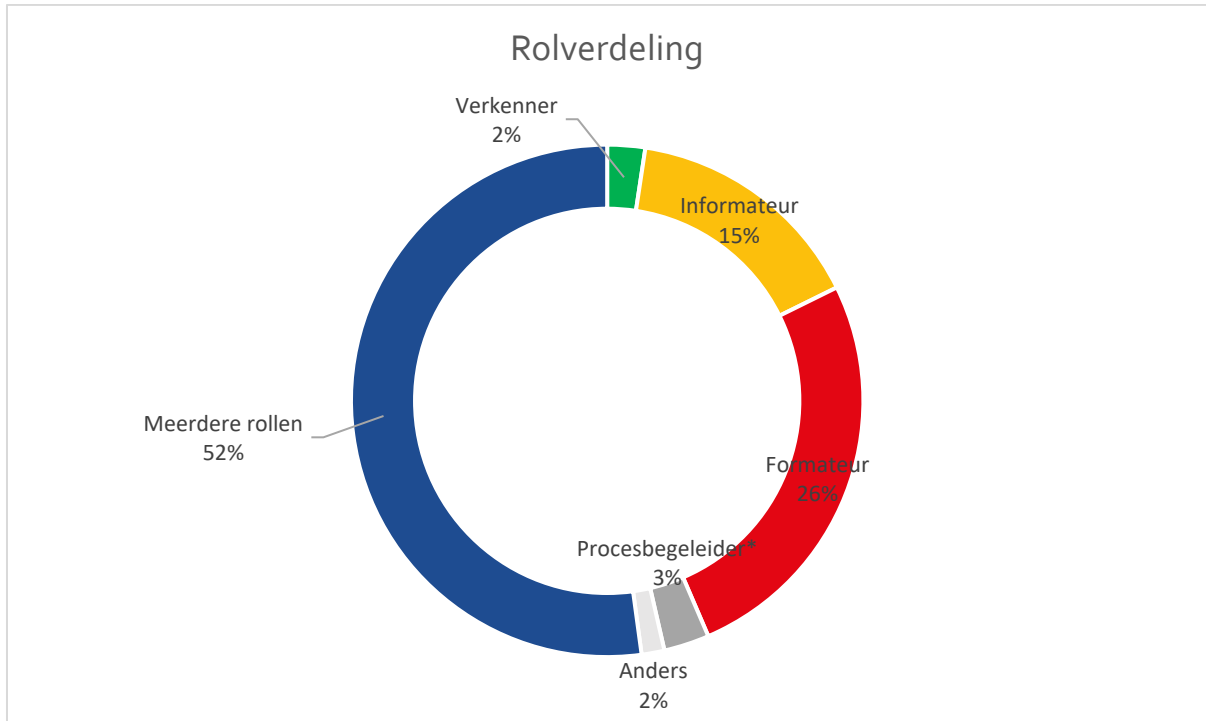
Ter verdere bespreking haalt de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden uit de enquête onder verkenner, informateurs en formateurs een aantal aanbevelingen en voorlopige conclusies:

- Omdat de verkenner, informateurs en formateurs vaak niet op basis van de uitspraak van de raad aan de slag zijn gegaan, zou het een aanbeveling zijn om de raad in de toekomst een rol te geven in het proces van collegevorming. In meerderheid kan de nieuwe raad de aanstelling van de verkenner of informateur legitimeren, hetgeen het de raad in staat stelt het proces van collegevorming toe te eigen als proces van de gemeenteraad. Legitimatie van kop (de verkenner) tot staart (het college van B&W en coalitieakkoord).
- Het is kennelijk niet altijd gebruikelijk om de formateur in een raadsdebat ter verantwoording te roepen; het is daarom aan te bevelen om dit wel te doen om zo de raad een grotere rol te geven tijdens het proces van formatie. De raad is in dit opzicht niet alleen controleur van de macht (het college), maar ook van de weg naar de macht (de collegevorming). Het verdient om dezelfde redenen aanbeveling om ook een debat te voeren over de rapportage van de verkenner en/of informateur.
- Gesteund door een meerderheid van de respondenten is er een draagvlak voor een toe-eigening van het proces van collegevorming door de raad. Zowel in algemene zin, als in het geval van enkele concrete onderdelen van het proces. Denk aan de aanstelling van de verkenner of het ter verantwoording roepen van de formateur.
- Een mogelijke aanbeveling is ook het houden van een duidingsdebat naar aanleiding van de verkiezingsuitslag bij installatie van de nieuwe raad. Daarnaast zou aanbevolen kunnen worden om het duidingsdebat te gebruiken om de verkenning of informatie te starten.

D. Verantwoording

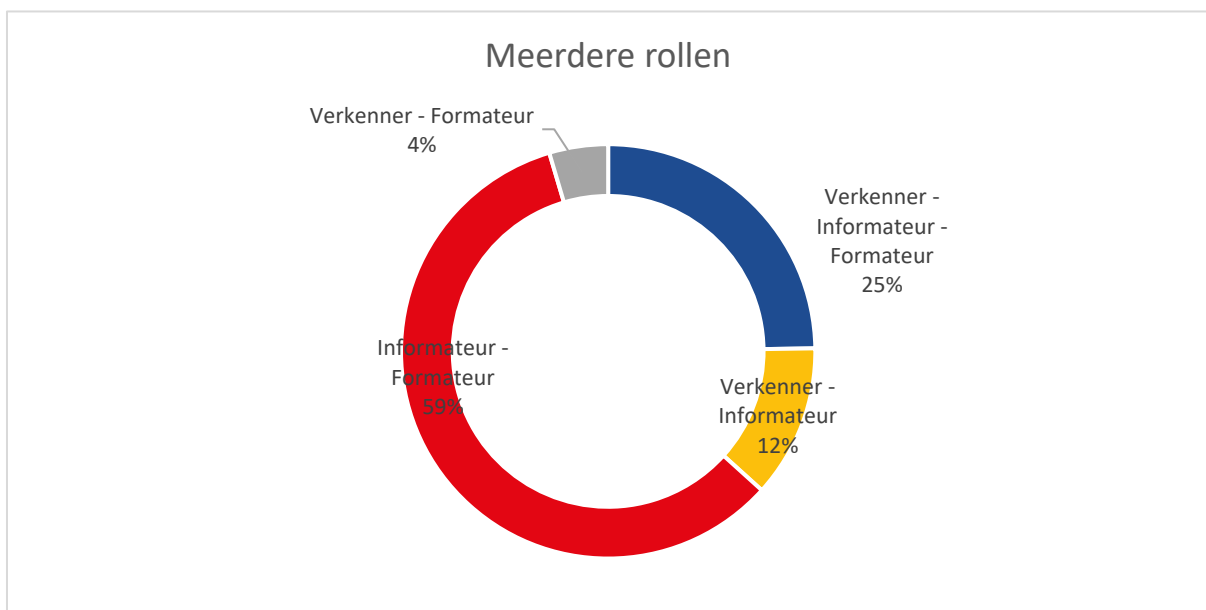
D.1. Wie was de onderzoeksgroep?

We hebben 209 unieke responsies, van 199 unieke personen. De originele uitvraag is verstuurd naar 326 verkenners, informateurs en formateurs. Dit betekent dat 64% de vragenlijst heeft ingevuld.

Van de 209 responsies heeft 95% aangegeven een "klassieke" rol te hebben vervuld.

Ongeveer de helft van de respondenten (52%) vertolkte meerdere rollen in het proces van collegevorming. Ruim driekwart (78%) van deze groep was (ook) als formateur betrokken. Een vierde van deze groep (25%) vervulde alle rollen van dit proces. Dat is ongeveer 13% van alle respondenten.

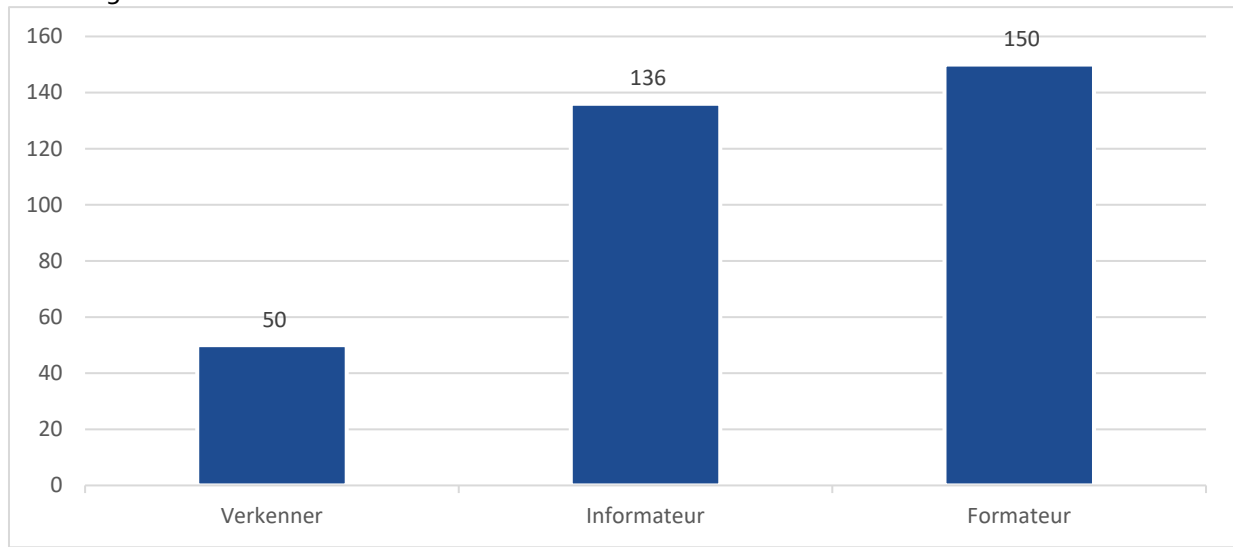

Hierbij moet worden opgemerkt dat de respondenten de mogelijkheid hadden om meerdere opties aan te vinken. Het is opvallend dat 4% (5 resp.) aangaf dat zij zowel verkenner als formateur zijn geweest, maar geen informateur.

Een verklaring zou kunnen zijn dat zij onbekend zijn met de functie van informateur, of dat zij de taken van de informateur geschaard hebben onder zowel het verkenner-schap als het formateur-schap.

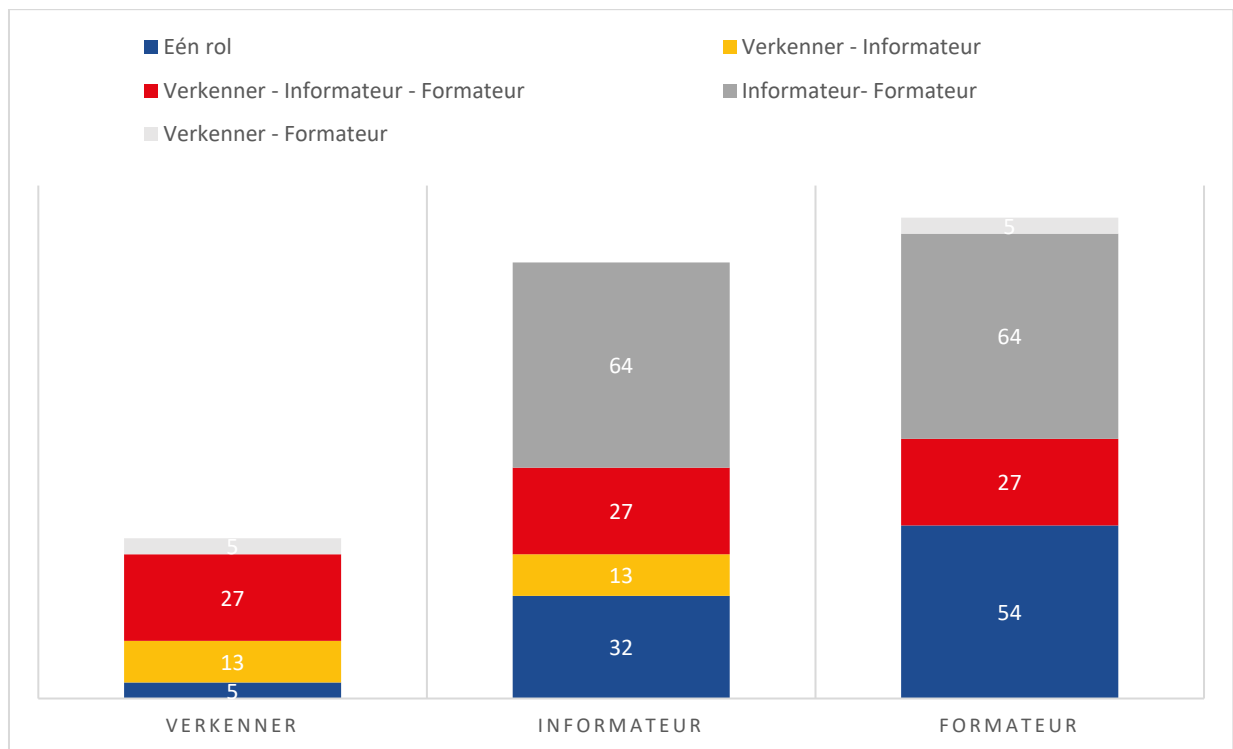
De cumulatie van de onderzoeksgroep (N = 336)

Wanneer we de "meerdere rollen" verdelen over de drie klassieke rollen, komen we tot de volgende verdeling:

(N=336 (V=50, I=136, F=150))

Dit is gebaseerd op de volgende verdeling:

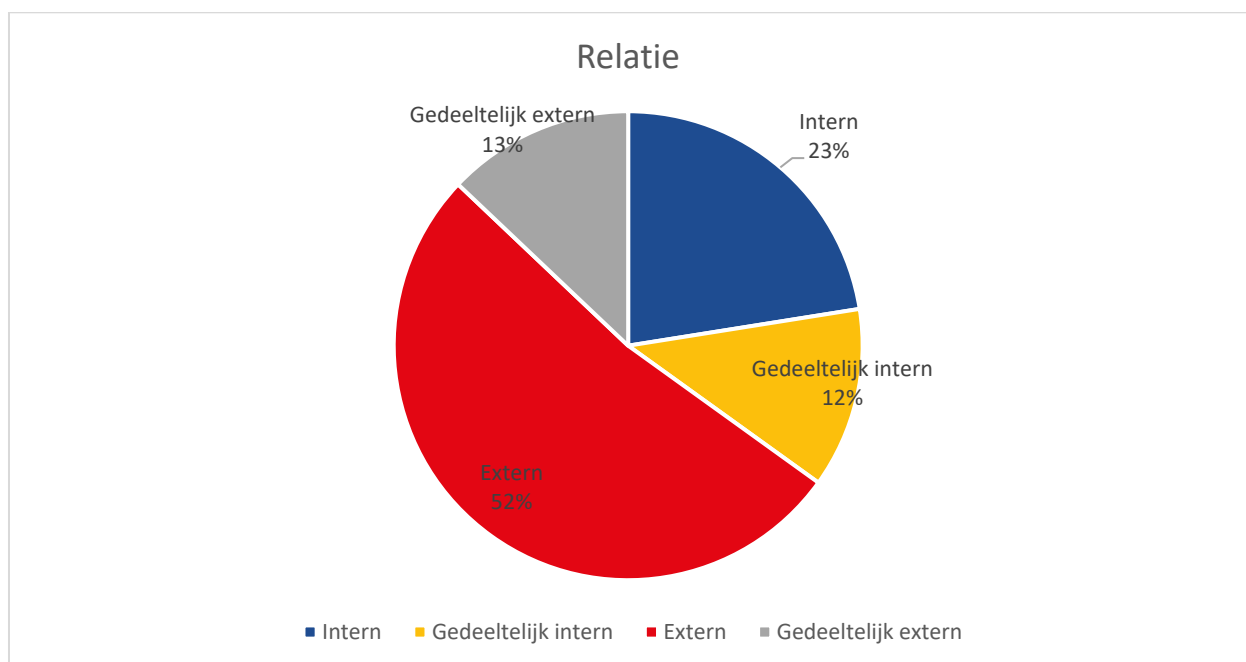
D.2. Wat was de (afhankelijkheidsrelatie) relatie tot het proces?

Een meerderheid van de respondenten (52%) heeft aangegeven dat ze een onafhankelijke positie hadden ten opzichte van de gemeente waar ze de werkzaamheden hebben uitgevoerd. Zij waren op geen enkele manier gelieerd aan de desbetreffende gemeente.

Indien we de respondenten die op enige manier gelieerd waren aan één der partijen in de gemeenteraad, maar niet aan de gemeente zelf, ook beschouwen als onafhankelijk, bestaat deze groep zelfs uit 65%. Voorbeelden uit deze groep zijn partijleden uit andere gemeenten of Kamerleden van dezelfde partij.

Iets minder dan een kwart van de respondenten (23%) gaf aan dat zij ofwel als raadslid, ofwel als voormalig raadslid, gelieerd zijn aan één van de partijen in de gemeenteraad.

12% heeft aangegeven dat ze niet als (voormalig) raadslid, maar wel op een andere manier gelieerd zijn aan de gemeente waar ze de werkzaamheden hebben uitgevoerd.

- **Intern:** Als (voormalig) raadslid gelieerd aan één der partijen in de gemeenteraad en/of het tot stand gekomen college.
- **Gedeeltelijk intern:** Wethouder, burgemeester, of op een andere manier gelieerd aan de desbetreffende gemeente
- **Extern:** Onafhankelijk en niet gelieerd aan de gemeente
- **Gedeeltelijk extern:** Niet gelieerd aan de desbetreffende gemeente, wel aan één der partijen in de gemeenteraad.